

MEMORIAL DEMOCRÀTIC DE VILA-REAL

DONES I REPRESSIÓ EN ELS ANYS DE LA VICTÒRIA

DEL 15 AL 26 D'ABRIL DE 2015

cultura.vila-real.es

A través de diferents actes programats en el II Memorial Democràtic recordarem una etapa de la història que ha sigut tabú en alguns moments, però que també forma part de la identitat de Vila-real. De manera pedagògica, científica i, per què no, de vegades artística, cal restablir els records i la dignitat d'aquells que no van tenir l'ocasió d'escriure la història però que en van formar part i la van construir en silenci. Cal obrir les portes de casa i contar tot allò que la por i la repressió van silenciar. Només així serem capaços d'entendre com hem arribat fins ací i cap a on volem caminar.

DIMECRES 15

EXPOSICIÓ "Presas de Franco"
Del 15 al 26 d'abril
Museu de la Ciutat Casa de Polo
Inauguració a les 20.00 h

"Presas de Franco", organitzada per la Fundació d'Investigacions Marxistes, es proposa contribuir a visualitzar l'experiència penitenciària femenina de les primeres dècades de la dictadura franquista, a partir d'un diàleg continu entre memòria i història, en què es conjuguen les imatges i els documents amb el record i els testimonis de les dones empresonades. Premisses, consignes partidistes, conjuntures polítiques i, per què no dir-ho, un passat massa present van ser alguns dels elements que van intervenir en la conformació del tan esmentat *pacte de silenci*. El recorregut pels diferents eixos temàtics –els xiquets a la presó, el treball, la resistència organitzada– inclou el tractament individualitzat per les presons més significatives –Ventas, Santurrán, entre d'altres–, vertaders universos particulars allotjats dins de la dimensió més àmplia de la repressió femenina franquista.

DIVENDRES 17

TEATRE DOCUMENT *María la Jabalina*
Cia. Hongaresa, Port de Sagunt
11.00 h - Sala d'actes Caixa Rural de Vila-real. Instituts i públic en general

Espectacle creat a partir de la vida de la miliciana anarquista *María la Jabalina*, nascuda al Port de Sagunt i última dona afusellada pel franquisme. Després d'uns quants anys de lluita de classe i combats en el front de la Guerra Civil espanyola, va acabar presa i afusellada pel bàndol franquista. En vida va ser vista com un àngel lluitador, generosa i entregada a la causa anarquista per a la construcció d'un món en què tots fórem tractats de la mateixa manera. Uns altres ulls la van veure en l'extrem oposat, com un monstre assassí i sense principis morals, entregada a una disbauxa de mort i sexe. *María López* rep el 2006 l'encàrrec de la poeta Paca Aguirre de contar una història verdadera de dones dels anys trenta... Aquest és el relat dels rastres de *María la Jabalina*.

DISSABTE 18

RUTA TEATRALITZADA
18.30 h - *Dones i repressió: el rent i la sal de la vila*

Recorregut: Espai Jove, passeig de l'Estació, séquia Major, plaça Escultor Ortells, plaça Mosén Ballester, carrer de la Sang, carrer Major, plaça de la Vila i plaça Major

Contingut: Recorregut teatralitzat pels espais de les dones dels anys trenta a Vila-real, l'esclat de la Guerra Civil i la repressió posterior exercida sobre elles.

Amb l'ajut de documents històrics de l'Arxiu Municipal de Vila-real i reculls gràfics d'altres fonts, hem creat una peça de teatre document amb la qual ens aproximem a la vida de les dones durant els anys de la Segona República i els mecanismes de repressió feixista sobre elles, una vegada va acabar la Guerra Civil.

Repartiment: Vega Iguaran, Amanda Aguilera, Sonia Alejo, Anna Dobón, Sara Recatalà, Rosabel Canós, Carmen Mª Serrano / **Música:** Sergi Vilar, Paco Magnieto, Juan Carlos Canyà, Manuel Ortí, Jose Salmerón i Joan Conill / **Col·lectius i grups participants:** alumnes voluntàries de l'EMTAC (Inma Mundina, Noèlia Fajardo, Patricia Gil, Verònica Gil, Vanesa Muñoz, Sílvia Zarnoianu, Ana Quesada, Curiala Teatre, Maria Pradera, Lorena Sayavera) / **Guió:** Sonia Alejo / **Direcció:** Sonia Alejo, Rubén Rodríguez, Tomás Ibáñez / **Producció:** VISITANTS – LA MEDUSA / **Ajudant de producció i regidoria:** Sergio Heredia / **Documentació i fonts orals:** Arxiu Municipal de Vila-real, Grup de Recerca de la Memòria de l'UJI de Castelló, Tonyi Vila, Maruja Monzó / **Patrocina:** Regidoria de Cultura / **Agraïments:** Vicent Gil, Pascual Mezquita, Lourdes Burdeus i a totes aquelles persones que heu col·laborat i heu donat suport d'alguna manera per a dur a terme aquest itinerari.

DIMARTS 21

CINEMA EN CURT: *Lágrimas de mujer*
Col·loqui amb el director Juan Fernández Huesca
20.30 h - Auditori Municipal
Músic Rafael Beltrán Moner

El curtmetratge *Lágrimas de mujer* conta els darrers anys de Matilde Landa en presó, considerada un dels principals símbols del moviment de les dones contra la dictadura franquista i que el mateix règim va silenciar.

Sipnosi: Una destacada militant del Partit Comunista d'Espanya és un símbol del moviment de les dones contra la dictadura en aquest país. El 1940 ingressa en la presó de Mallorca. La dictadura i les autoritats religioses tracten de convertir-la al catolicisme en contra de la seua voluntat.

Producció: Creaciones Audiovisuales Sagimedia, El Rincón de los famosos, Promogest Audiovisual, César Casanova, Juan Antonio Hernández, Rafael Laviña, Miguel Ángel Lordán i Wer Schrul / **Protagonistes:** Ana Esther Ubieto i Marisa Torralba / **Direcció:** Juan Antonio Hernández Cerdán / **Guió:** Wer Schrul / **Fotografia:** César Casanova / **Maquillatge:** Maite Hilera / **Doblatge:** Miguel Ángel Lordán

DIES 20, 21 i 22

XARRADA COL·LOQUI Eliseo Remolar
Per als alumnes dels instituts
DILLUNS 20 - IES Miralcamp
DIMARTS 21 - IES Francisc Tàrraga
DIJOUS 23 - IES Broch i Llop

La primera fotografia que Eliseo té és una en la qual està envoltat de 21 dones i una xiqueta de més o menys la seua edat. Estan al pati de la presó de la Mercé, a Borriana. El seu primer record el dibuixa assegut al banc d'un vagó de tercera en direcció a Saragossa i amb sa mare fent-li repetir un nom fals i convencent-lo que l'home que anaven a veure no era son pare sinó son tio. Amb 20 anys va fer de correu per a son pare i va contactar a Tolosa amb Federica Montseny i Josep Peirats. 29 anys va estar son pare en la clandestinitat i 5 anys sa mare a la presó de dones més dura d'Espanya. Aquesta és la història d'Eliseo Remolar Pérez, xiquet represaliat en primera persona pel delictes de ser fill de pare i mare represaliats.

DIJOUS 23

CONFERÈNCIA Mary Nash:
"Rojas, irredentas y antifascistas:
las republicanas en la Guerra Civil"

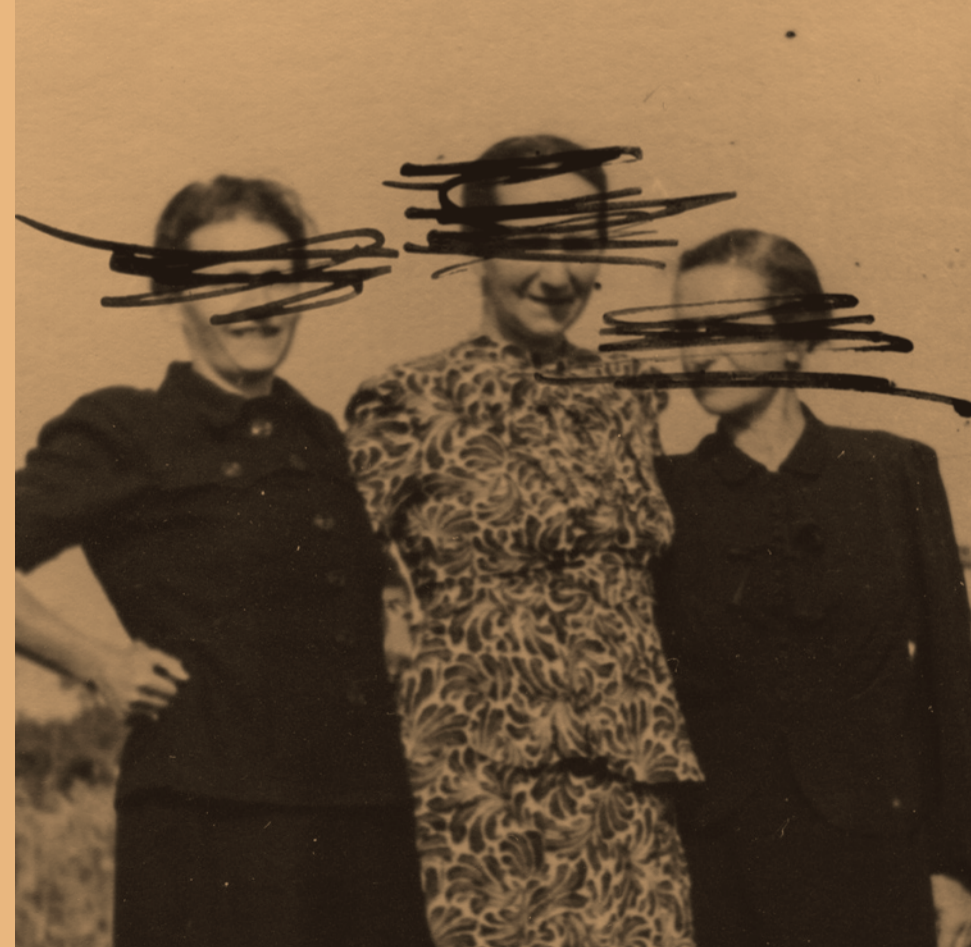
20.00 h - Casa dels Mundina
Presenta Maribel Peris del grup de Recerca de la Memòria Històrica de la UJI

En produir-se l'alçament militar sota les ordres del general Franco el juliol de 1936 i esclatar la llarga Guerra Civil de tres anys de duració, *las Rojas*, les dones republicanes, es van mobilitzar en la lluita antifeixista, pel compromís democràtic, en defensa dels seus drets i també en la transformació revolucionària. Aquesta conferència examina la trajectòria, les expectatives i el protagonisme de les republicanes i de les seues organitzacions.

Mary Nash és codirectora de la revista *Arenal*. Catedràtica d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona, és directora del Grup de Recerca Consolidat Multiculturalisme i Gènere. S'ha dedicat en clau de gènere als moviments socials, la diversitat cultural i l'estudi dels mecanismes culturals històrics que legitimen la desigualtat i la subalternitat.

#MEMORIALVILAREAL

LA MEDUSA.